

Bohoslužby i z horských hřebenů

Sledovat mši svatou „na dálku“ umožňuje také televize Noe a Radio Proglas. Obě stanice nabízejí přímé přenosy několikrát do týdne.

Zmíněná média přitom těch přinášejí jak pravidelné bohoslužby, obvykle z několika střídajících se míst, tak množství slavnostních nebo výjimečných. „Tou zatím poslední pro nás byla koncem září mše svatá v Markvarticích na severu Čech, kde věřící děkovali za znovuoobnovu kostela,“ ohlíží se ředitel TV Noe P. Leoš Ryška SDB a dodává: „Chceme divákům ukázat, jak církev v naší zemi žije.“

Podobnými kritérii se řídí také v Proglasu. „Kromě pravidelného pořadu přenášíme všechny slavnosti a některé svátky církevního roku, ale také významné poutě nebo události,“ říká šéfredaktor Pavel Mikšů. Stanice se přitom nebrání spolupráci: „Letos jsme například od kolegů z Noe přebírali mše svaté z Katolické charismatické konference nebo svěcení pomocných biskupů v Olomouci,“ dodává Mikšů. Pokud naopak tutéž liturgii nabízí veřejnoprávní médium, usilují obě křesťanské stanice o přenos jen výjimečně. „Nemá smysl dělat něco, co již dělá někdo druhý. Proto každoročně zveme diváky, aby se například na velehradskou pouť dívali v České televizi,“ dodává P. Ryška.

Spolupráce mezi oběma stanicemi panuje také v pořadu pravidelných bohoslužeb. Televize Noe je nabízí v pondělí, ve středu a v pátek po poledni, na Proglasu lze bohoslužby naladit v úterý, ve čtvrtek a v pátek večer. Obě média pochopitelně nabízejí mši svatou také v neděli dopoledne.

Někdy myš překousne kabel

Hlavním kritériem pro výběr místa k přenosům je podle Pavla Mikšů ochota farnosti. „Kněz musí být dobrý a srozumitelný kazatel, farníci musí být schopni přijít v dostatečném počtu, číst, zpívat a odpovídat, varhaník dobře hrát a sdělovat před vysíláním čísla písní, a tak dále,“ vyjmenovává. Kostel vedle toho musí mít slušné ozvučení a přijatelnou akustiku i nějaký druh internetového připojení. „Zároveň se snažíme, aby dlouhodobě nescházely přenosy z některé diecéze,“ doplňuje Mikšů.

Zatímco vysílání bohoslužby na Proglasu zastane jeden technik s vybavením v kufru osobního auta,

Rozmístění kamer, osvětlení, technika zvukaře – to vše se připravuje tři hodiny před televizním přenosem bohoslužby.

Snímek Vojtěch Pospíšil / Člověk a víra

televizní přenos je náročnější. „Zpravidla vyjíždíme se štábem od 8 do 14 lidí. Nachystat kostel trvá minimálně tři hodiny,“ popisuje P. Ryška a pokračuje: „Velmi důležitou složkou jsou světla a zvuk. Natáčení předchází obhlídka, kde se domluví umístění kamer a mikrofonů, piluje scénář.“ Stanice ale díky technice dokáže vysílat v podstatě odkudkoli, překážkou není ani kostel bez elektřiny. „Před nedávným jsme živě odvysílali mši svatou z Vřesové studánky na hřebeni Jeseníků,“ říká ředitel TV Noe.

Ani sebelepší příprava ale nezabrání nehodám. „Někdy myš překousne kabel, jindy nějaký horlivce odpojí poblíkávající server, aby tady cosi zbytečně

nežralo proud, a někdy si zrovna pod mikrofon sedne silně nachlazená paní s malým hudebním sluchem, ale velkým nadšením pro zpěv,“ popisuje Pavel Mikšů. Podle P. Ryšky není o překvapení nouze byli svědky, a rádi na ně vzpomínáme. Ovšem záznam bohoslužby je pouze svědectvím o Boží oslavě daného společenství věřících a není rovnocennou náhražkou naší přímé účasti v daném čase a místě.

Obě stanice jsou schopné se přizpůsobit i v případě, že se přenos nečekaně protáhne. „S prodloužením o pár minut už rovnou počítáme, výraznější zpoždění řešíme operativně přeskupením progra-

mu,“ dodává šéfredaktor Proglasu a P. Ryška přizvukuje: „Minuty hlídat nemusíme, jsme svobodní a vysílání dané akci přizpůsobíme.“

Odměnou je podle obou mužů spokojenost posluchačů a diváků. „Máme dokonce velmi pohnuté ohlasy. Letitou farností od Sv. Augustina v Brně například došlo skřípění tramvají, které proniklo i do vysílání a dokreslilo atmosféru přenosu tak, jak to bývalo v časech, kdy do kostela docházela,“ vzpomíná Mikšů. Nejsilnější na něj ale prý zapůsobila zpráva o skonu jednoho z věrných posluchačů. „Tento pán během mše svaté za zemřel při slovech ‚Jděte ve jménu Páně‘ vydechl naposled,“ dodává. JIŘÍ GRAČKA

Důležité je vnitřní soustředění

Jako první mluvčí biskupské konference v naší zemi byl P. MILOSLAV FIALA OPrAem. u toho, když rozhlas s přenášením

bohoslužeb začínal. V rozhovoru pro KT se ohlíží za touto dobou a vysvětluje, jak z přímého přenosu čerpat duchovní užitek.

Co to vlastně znamená „účastnit se mše svaté“?

Církev zná dobře povahu člověka, a proto v souvislosti s bohoslužbou mluví o aktivní účasti, neboť Ježíš Kristus právě skrze liturgii pokračuje ve své církvi, s ní a skrze ni ve svém vykupitelském díle. Takže každá mše – ať je slavená ve vznošené katedrále nebo v malé kapličky na návsi – ukazuje církev jako viditelné znamení společenství Boha a lidí. Proto se jí věřící mají zúčastňovat uvědoměle, aktivně a s duchovním užitekem. Proto je fyzická přítomnost naprosto nezbytná a nelze ji nijak obejít nebo nahradit.

Spisovatel Karel Václav Rais v jedné povídce uvádí případ, kdy během nedělní mše nejdou někteří „strýci“ dovnitř, ale postávají na hřbitově a povídají si, a po bohoslužbě doprovází své manželky spokojeně domů v domnění, že splnili nedělní povinnost. Není tomu tak.

Ježíš je přítomen ve svém slově, když se v první části mše čtou úryvky z Písma, a je rovněž přítomen, když se církev modlí a zpívá, jak to slíbil: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,20). Pán tedy mluví o viditelném společenství jako podmínce aktivní účasti.

Pro sledování přímého přenosu bohoslužby asi nestačí mít jen zapnutý rozhlas nebo televizi. Co dalšího je třeba zařídit, abychom se mohli účastnit s užitekem?

Žijeme v době, která miluje hluk. Média, zvuková nebo obrazová, ráda lidem vyhoví. Pomáhají jim od vlastního myšlení a servírují zvukem a obrazem všehochof v podobě mediálních „obložných chlebičků“. Dojmy se rychle střídají, servis funguje ve dne v noci a vytváří spolehlivou kulisu, která umožňuje žít ve svého druhu virtuální realitě.

Naproti tomu plodná účast na bohoslužbě přenášené některým ze sdělovacích prostředků znamená být plně soustředěný k vnímání toho, co se nabízí, tedy chovat se tak, jako bych byl přítomen uprostřed ostatních věřících: napojit se na ducha probíhající liturgie, modlit se, zpívat a mohu-li, při proměňování si kleknout. Pozorně také naslouchat kázání, na závěr přijmout požehnání a v duši nechat doznít celý prožitek.

Jak je to s liturgickými postoji a gesty?

To záleží na podmínkách, ve kterých člověk právě je: když je na lůžku, tak je pohybově omezen a může zůstat v klidu. Ale pro aktivní součinnost s probíhající bohoslužbou může věřící zůstat sedět a při modlitbě aspoň sepnout ruce, při biblických čteních si poznamenat pár myšlenek a totéž učinit i při promluvě, aby se po doznění mše mohl k zaslechnutým větám vrátit a v klidu je promeditovat.

Někomu pro zvýšení vnitřní aktivity vyhovuje při začátku přenosu povstat, poznamenat se spolu s knězem křížem, modlit se nahlas a zpívat s věřícími. Neboli chovat se podobně, jako kdybych byl osobně přítomen. V každém případě je důležité vnitřní soustředění a duchovní spoluúčast na bohoslužebném dění. To ovšem vyžaduje intimitu vlastního soukromí, neboť přítomnost někoho cizího, navíc nevěřícího, situaci mění a často může působit rušivě.

A jakou hodnotu má mše svatá, kterou člověk sleduje zpětně ze záznamu?

Určitou hodnotu má v každém případě, podobně jako třeba rodinné album nebo televizní záznam koncertu: připomeneme si události, kterých jsme byli svědky, a rádi na ně vzpomínáme. Ovšem záznam bohoslužby je pouze svědectvím o Boží oslavě daného společenství věřících a není rovnocennou náhražkou naší přímé účasti v daném čase a místě.

Na druhou stranu vzpomínám na rodinu, která se v době totality bála chodit do kostela, a proto si nahrávala na kazety rozhlasové přenosy mší ze zahraničních stanic. Třeba se při zpětném poslechu aspoň pomodlili nebo přečetli něco z Bible. Kéž by aspoň to!

Jak vzpomínáte na dobu, kdy se v tehdejší Československu začínalo s přímými přenosy bohoslužeb a dalším náboženským vysíláním?

S doporučujícím dopisem od pana kardinála Tomáška a s návrhem na náboženské pořady včetně přeno-

sů jsem se začátkem prosince 1989 vypravil za tehdejšího ředitele rozhlasu. Dopis si přečetl, vyslechl návrh na pět druhů pořadů a pak řekl: „Ještě nikdy mi žádný kardinál nepsal. Dopis si schovám a vy můžete začít vysílat.“ Takže jsme po Novém roce začali – první přenos mše svaté byl z olomoucké katedrály.

Předtím jsem byl na týdenní „zkušené“ ve vídeňském rozhlasu, ale když jsem pak poprvé četl krátkou duchovní úvahu na mikrofon, režisér Štěrba mě ji nechal čtyřikrát opakovat, protože jsem ji prý četl jako žáček z první obecné; poradil mi, že si musím představit nějakého posluchače a mluvit k němu, jinak že mě příště do studia nepustí.

Jelikož se tehdy nahrávalo na zvukový pás, který se musel stříhat a slepovat, po prvním samostatném pokusu jsem s náručí zmotaných pásků poprosil ochotného technika o pomoc. Pomohl, hrál si s tím hodinu a řekl, že podobný zmatek prý v životě neviděl. Trvalo pár týdnů, než mi začal odpovídat na pozdrav. (gra)

Klikni, modli se a čekej na zázrak

Párkrát kliknout a začít sledovat... Ne vždy je to ovšem tak jednoduché – úskalí moderní techniky občas naopak vyžadují pevné nervy, a především nadhled. Proto se může hodit tento návod ke spuštění webové kamery, jak radí web farnosti Brodek u Prostějova:

Vážení přátelé, díky nové webové kamerce můžete sledovat aktuální dění v kostele v Brodce u Prostějova z tepla svého domova, stejně jako ze zahradní dovolené. Co je třeba učinit pro první spuštění?

Zásadně použít prohlížeč Internet Explorer a kliknout na obrázek z kostela ke spuštění instalace. Pro přihlášení vložte jako uživatele „kostel“ a heslo také „kostel“. Asi po minutě (doporučuji modlitbu za farnost) budete v prvním kroku vyzváni k instalaci prvku ActiveX – kliknutím instalujte. Po nějaké

minutě (doporučuji modlitbu za kněze) se ve druhém kroku instalace zeptá, zda instalátoru povolíte změny v tomto počítači – prosím, povolte. Zase trpělivě vyčkejte (modlitba za rodiny) a po zčernání obrazovky by se měl objevit obraz z kamery. Pokud se tak stane, je to malý zázrak. (Pro tento případ následuje vtipně odkaz na děkovnou modlitbu sv. Tomáše Akvinského, začínající slovy: „Chválím tě, slavím tě, dobrořečím ti, můj Bože, za nesmírná dobrodění, jaká jsi udělil mně neohodněmu...“ – pozn. red.)

Prozkoumejte ovládací prvky – obraz se dá zvětšit přes celou obrazovku nebo i nahrávat. Regulatory hlasitosti si nastavte na potřebnou úroveň zvuku. Pro další připojení ke kamere již stačí jen opět zadat jméno a heslo a po chvíli pro modlitbu zpravidla naběhne obraz.